

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 28/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi kuljettajantutkintotoiminnan järjestämisestä annetun lain muuttamisesta (HE 176/2005 vp).

- yksikönpäällikkö Sami Mynttinen, Ajoneuvo-
hallintokeskus
- opetusneuvos Markku Lappalainen, Opetus-
hallitus
- puheenjohtaja Antti Peiponen, Suomen Auto-
koululiitto ry
- liikenneturvallisuusvastaava Jarmo Jokilampi, Suomen Motoristit ry.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Eija Maunu, liikenne- ja viestintäministeriö

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- kauppa- ja teollisuusministeriö
- Autoliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Kuljettajantutkintotoiminnan järjestämistä koskevaan lakiin tehdään muutoksia tutkintojen vaikuttavuuden lisäämiseksi. palveluntuottajien kanssa tehtävän sopimuskauden pituutta koskevilla muutoksilla ja hankintalainsäädännön mukaisen suoran neuvottelumenettelyn käyttömahdollisuudella sopimusta jatkettaessa parannetaan toiminnan ja sen valvonnan yleisiä edelly-

tyksiä. Vastaanottoverkoston erikoistumisella parannetaan tutkintojen laatua kuitenkin vähimmäispalvelutaso turvaten. Lailla varaudutaan alkuvuodesta 2006 julkaistavaan tarjouskilpailuun uusien palveluntuottajien kilpailuttamiseksi. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2007 uuden sopimuskauden alkaessa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valio-

kunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen

hyväksymistä muuttamattomana seuraavin huomautuksin.

Esityksen tavoitteena on olosuhteet huomioon ottaen mahdollisimman yhdenmukainen tutkintoverkosto, jotta päästäisiin mahdollisimman yhdenmukaiseen vaatimusten vähimmäistason ajokortteja suoritettaessa ja annettaisiin näin mahdollisimman tasaveroiset lähtökohdat itsenäiseen ajamiseen siitä riippumatta, missä päin maata ajokortti suoritetaan. Valiokunta korostaa, että laki on tarkoituksena säilyttää sellaisena, että kuljettajantutkinto- ja ajolupakoe palveluiden laatu ja yhdenmukaisuus sekä liikenneturvallisuuden vaatimukset huomioon ottaen riittävä saatavuus turvataan eri puolilla maata. Valiokunta kantaakin huolta palveluiden saatavuudesta ja korostaa, että saatavuuden turvaamiseksi Ajoneuvohallintokeskuksen tulee määrätessään paikkakunnat, joilla kuljettajantutkinnon ajokokeita saadaan järjestää, ottaa huomioon riittävä maantieteellinen kattavuus.

Asiantuntijakuulemisissa valiokunnan huomiota onkin kiinnitetty juuri tutkintopaikkojen alueelliseen saatavuuteen maakunnittain. Valiokunta katsoo, että palvelujen saatavuutta ja tutkinnon laatu-, liikenneturvallisuus- ja ammattitaitoperusteita on tarkasteltava kansalaisten yhdenvertaisuusnäkökohdasta. Kaikille ajokorttia suorittaville on pyrittävä takaamaan mahdollisimman tasavertaiset palvelut riippumatta siitä, missä päin maata he asuvat. Valiokunta kantaa huolta siitä, että kansalaiset eivät joudu eriarvoiseen asemaan sen perusteella, etteivät he saa yhdenvertaisia palveluja ja riittävän monipuolisia valmiuksia siitä riippuen, missä päin maata he asuvat. Tämän vuoksi valiokunta painottaakin, että tutkintopaikkakuntien sijainnista päätettäessä tulee varmistua siitä, että eri alueilla on riittävästi ja kohtuullisella etäisyydellä myös raskaan kaluston ajolupatutkintojen vastaanottajia.

Valiokunta korostaa, että tutkintojen laatuun vaikutetaan tutkintopaikan riittävän monipuolisella liikenneympäristöllä sekä vastaanottajien ammattitaidolla ja sen ylläpitämisellä. Opetushallitus onkin pitänyt tärkeänä sitä, että tutkintopaikkakunnille asetettaisiin tiukempia vaatimuksia niiden liikenneympäristön suhteen ja

vastaanottoverkostolta edellytetään erikoistumista raskaan kaluston kuljettajatutkintojen vastaanottamiseen. Erityisesti raskaan ajoneuvokaluston liikenneturvallisuuden positiivisen kehityksen kannalta on tärkeää, että C-, CE- ja D-ajokorttiluokkien kuljettajatutkinnot suoritetaan riittävän monipuolisissa liikenneolosuhteissa.

Valiokunta toteaa, että raskaan kaluston ajokortteja suoritetaan määrällisesti vähemmän, jolloin laadun nimissä tapahtuva tutkintojen vastaanottamisen keskittäminen ja erikoistuminen liikenneturvallisuuden ja tutkinnon laadukkuuden näkökulmasta on näiden kohdalla perustelumpaa kuin muiden ajokokeiden osalta. Myös vaarallisten aineiden ajolupakokeiden suorituksen arviointiin on panostettava. Tällaisten palveluiden alueelliseen saatavuuteen on myös kiinnitettävä erityistä huomiota, ettei tutkinnon suorittajia aseteta eriarvoiseen asemaan asuinpaikan perusteella. Tutkinnon vastaanottajien ja raskaan kaluston kuljettajien valmiuksien lisäämisellä vaikutetaan nimittäin myös yleiseen liikenneturvallisuuteen.

Liikenne- ja viestintäministeriön kannan mukaan laki nykyisellään ja ehdotetussa muodossaan antaa mahdollisuuden tilapäisen vastaanottopaikan käyttämiseen ajokokeiden vastaanottamiseksi. Tämä vaihtoehto on Ajoneuvohallintokeskuksen mukaan ollut käytössäkin, etenkin sellaisessa tapauksessa, kun toimijalla ei ole kattavaa oheistoimintaa. Valiokunnan mielestä tällaista menettelyä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena palvelujen tarjoamiseksi, ja valiokunta korostaa, että sitä tulee hyödyntää palvelujen järjestämisessä, varsinkin niissä tapauksissa, joissa palveluja ei voida muutoin järjestää tyydyttävällä tavalla.

Korostaessaan, että kansalaisten yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi Ajoneuvohallintokeskuksen tulee varmistaa alueellinen riittävyys määrätessään ajokokeen suorittamisen paikkakuntia, valiokunta pitää välttämättömänä, että niillä paikkakunnilla, joilla tarve ajokokeen suorittamiseen on pienempi, voidaan valiokunnan mielestä harkita ajokokeen suorittamista myös siten, että ajokokeen vastaanottajat eivät toimi näissä vastaanottopisteissä täysiaikaisesti, vaan

että ajokokeita vastaanotetaan säännöllisin ja tarpeeksi tihein väliajoin. Valiokunta pitää tärkeänä, että mahdollisuuksien mukaan käytetään tätä järjestelmää tasapuolisuuden saavuttamiseksi koko maassa.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Markku Laukkanen /kesk
vpj. Matti Kangas /vas
jäs. Mikko Alatalo /kesk
Leena Harkimo /kok
Saara Karhu /sd
Inkeri Kerola /kesk
Risto Kuisma /sd
Reijo Paajanen /kok

Erkki Pulliainen /vihr
Eero Reijonen /kesk
Pertti Salovaara /kesk
Arto Seppälä /sd
Timo Seppälä /kok
Harry Wallin /sd (osittain)
vjäs. Lyly Rajala /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker.